

23.04.2015 (või 2014)

Hopneri maja. Jüri Kuuskemaa

Varem oli nimeks Matkamaja, uus nime pakkus välja Kuuskemaa.

Majas on taas õllerestoran, mis tellis Tauno Kangrolt reklaamvidina – paksu õllesõbra. Vahepeal oli Estlander, aga see ei hakanud toimima.

Palju on säilinud 17. sajandist (nt aknasambad), mil tegutsesid kaupmehed Hopnerid. Kolm Õde kuulusid ka vahepeal ühele neist. Täpsem nimi on Höpner.

Ajaloost

Esimesed mainimised on Taani aja algusest ehk 14. sajandi algusest.

Viikingite ajal oli ca. 10. sajandil Härjapea jõe suudmes sadam. Toompeal oli ilmselt Härjapea linnus. Kui tuli taanlaste vallutus, siis raekoda oli kõigepealt praeguse Olde Hansa kohal. Hiljem kolis uude kohta.

Helmi Üpruse hinnangul asus siin **torn-elamu**. Rünnakute ohu tõttu võis seda vaja olla. Dieles on näha väike aken ebaloogilises kohas. See viitabki tornelamu võimalusele. Hiljem, peale müüri valmimist, ehitati elamu ümber. Müür ehitati 1265-1343 ehk see sai ilmselt valmis peale Jüriööd.

Kõrvalepõige keskkonnaga seotud teemasse. Maardu. Teatud tehaste kostendest tulev suits ehk nn rebasesaba + vihm andis kokku väävli. See kahjustas ehitisi, lagundas paekivi. Kostivere kandis läksid lehmadel hambad 2 aastaga läbi saastunud rohu söömisest!

Alates 1358 on teada 4 varajast omanikku. Piaklt oli selle majaga seotud Möllerite suguvõsa. Peter **Möller** 1563-1601. Tema oli raehärra ja bürgermeister. Edasi Arent **von Husen** 1630-1662 (kaupmees ja aadlik). Aga kõige suurema jälje on siia jätnud kaupmees Johan **Höppener** (1662-1671). Tema poolt tehtu najal lasti veel mõnda aega ilmselt liugu. 19. sajandil muutus maja üsnagi lihtsamaks.

1970ndate lõpus osales Kuuskemaa Hopneri maja sisekujundamisel, teine sisekujundaja oli Tõnu Lauk. Kolmanda korruse kaminasaali seinatahveldised on näiteks tehtud alumise korruse eeskujul. Puitraamides ankad tulid alles 18. sajandil, enne seda olid kasutusel tinaraamid. Moodne soovitus: vanal majal renoveerida välimine aken ajalootruult, sissepoole panna aga pakettaknad. Ainult et siis peab olema ka sundventilatsioon. Vanalinna Hariduskolleegiumis läksid seinad hallitama peale uute tihedate akende panekut.

Laetalad on siin betoonist, aga puiduga kaetud! Lühtrid on tehtud Pühavaimu kiriku 16. sajandi lühtrite järgi.

Raekojas tegi sisekujunduse Leila Pärtelpoeg. Matkamajas sai ta konkursil 2.-3. koha, oli Kuuskemaa peale pahane. Kuuskemaale ei meeldinud Raekoja liigne stiliseeritus – ukсед nagu klaverikaaned, lambid ei suuna valgust üles võlvide alla, vaid hoopis põranda poole.

Kuuskemaa kirjutas omal ajal ka brožüürikese selle maja kohta.

Puittalad on tehtud kuusest või männist. Ustel oli vanasti 3 hinge ning üks neist oli tagurpidi, sest siis ei saanud varas seda hingedelt ära tõsta.

Kaupu veeti peamiselt tünnides, sest neid oli hea veeretada. Laed polnud laoruumides kõrged, kuna inimjõuga ei jaksanud tünne lõputult teineteise otsa vinnata.

Omajal ajal raad nõudis, et igal majal oleks varuks aastane viljatagavara. Vahepeal oli ka poole aasta nõue. Rehetares pekstud teravili seisis kuni 10 aastat. Lõuna-Euroopas ainult 3 aastat. Rehetare suits tappis putukad jms.

Kaupmehed ootasid, kuni vilja hind on kõrge. Mõnel aastal seetõttu ei müüdnudki, et hind oli liiga madal!

Kui Holland hakkas Põhjamere kaudu venelastega otse kauplema ja Tallinnast mindi mööda, siis hakati salvesid korteriteks ümber ehitama. Osade majade puhul ei saa peale vaadates üldse aru, kui vana maja siis ikkagi on. Elumaju ehitati siis aitadega kokku jms.

2. korruse vana saal. Portaali on 16. sajandist. Spiraalse aknasamba fragmendid samast ajast on ka säilinud. Keskajal olid näod sammastel enamasti kaitsevaimud – habemikud mehed, mõnikord ka naised. Hiljem kasutati ingli-moodi kujutisi. Akende põsed olid tihtipeale maalitud.

Pesuaknad õue voolava avaga olid alati ka olemas.

Maja **peaportaal (1681)** on selline nagu barokiajal tavaks – kuldne, punane, roheline. Nikerdajaks oli ilmselt Ackermann või tema töökoda. Kuuskemaa kinkis sellele uksele barokse käepideme.

Diele ehk eeskoda (1431) on 30 cm tänava poole kaldu. Kui mõni joogivaat ümber läks, siis sai selle tänava poole välja pühkida! Siin ruumis on näha ka suurpere laud. Seinariivul hoiti arveraamatuid. Peremehel oli diele nurgas oma kinniehitatud „putka“, kus ta ajas äriasju. Seal asus ka dokumendikapp.

Sulane magas tihti diele sissepääsu kohal ja ärkas kohe, kui keegi tahtis sisse murda.

Lagi on ka mere poole kaldu. Tavaliselt oli 1 ematala, siin on aga 2.

Humalamehe vapp. Peremärgid tehti ruuni-traditsioonis enne kui aadlivappide eeskujuga üle võeti.

Apostlitest fassaadil. Paulus kaldub kiilasusele, Peetrusel on palju juukseid. Markusel on lõvi ja Matteusel ingel. Soengu järgi kahel viimasel vahet ei tee. Välisseinal on originaaltundode koopiad. Pingid on ka 1970ndatel kavandatud koopiad.

Konspekteris Liina Steinberg